

De sleutel van Petrus. Tijdrekenkunde in de Vroege Middeleeuwen: een inspirerende voorzet...

Dr. Peter Verbist

Deze presentatie bestaat uit vijf onderdelen. In de inleiding wordt nagegaan hoe we de natuurlijke 'Tijd' proberen meten. Dankzij de atoomklokken loopt deze 'menselijke' tijd bijna perfect gelijk met de natuurlijke 'Tijd'. Toch moeten we af en toe nog een beroep doen op schriksecondes om volledig in de pas te blijven lopen.

Daarna volgt een korte geschiedenis van onze kalender waar de Egyptische en Romeinse tradities letterlijk samenkomen in de ontmoeting tussen Cleopatra en Julius Caesar. Caesar legde met zijn Juliaanse kalenderhervorming de basis voor onze huidige kalender, maar uiteindelijk heeft paus Gregorius XIII in 1582 nog enkele aanpassingen moeten aanbrengen. Ook anno 2012 volgen we nog deze Gregoriaanse kalender.

In de Vroege Middeleeuwen ging één van de belangrijkste controverses over de berekening van de datum voor Paaszondag, hét jaarlijkse hoogtepunt voor de katholieke kerk. We bekijken eerst op welke manier Pasen eigenlijk berekend wordt. Hierbij komen zowel solaire als lunaire parameters kijken. We moeten dus op zoek naar een paasberekening die rekening houdt met de omloop van de zon én van de maan. Eenmaal we die gevonden hebben, kunnen we toekomstige paasdata voorspellen, maar ook paasdata voor eender welk jaar uit het verre verleden berekenen...

In het vierde en voorlaatste gedeelte bekijken we discussies en controverses die gespeeld hebben in de Vroege Middeleeuwen. We zoomen hierbij in op de Britse Eilanden, waar de controverse tussen de Keltische en de Roomse paasberekening een mooi symbool vormt van debatcultuur in de Vroege Middeleeuwen. In dit verhaal speelt ook de sleutel van Petrus een cruciale rol...

Tenslotte stel ik nog een drietal tips voor die kunnen dienen als inspiratie voor het thema van de Erfgoeddag.